

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : **20 Nisan 2018**

Sayı : **24336**

28711

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Başbakan Binali YILDIRIM tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Emekliler nüfusumuzun çok önemli ve büyük bir kesimini oluşturmaktadırlar. Türkiye’de 8 milyonu yaşlılık aylığı, 4 milyonu ise hak sahipliği olmak üzere toplam 12 milyon emeklimiz vardır. Yıllarca emekleriyle ülke ekonomisine ve kalkınmasına büyük katkı sunmuş emeklilerimiz, en fazla rahat edip huzurlu bir yaşam sürecekları dönemde, Ak Parti hükümetlerinin yanlış politikaları nedeniyle büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Ak Parti döneminde emekliler, sürekli haklarını kaybeden, yaşam koşulları gitgide zorlaşan bir toplum kesimi olmuşlardır.

Ak Parti hükümeti emeklilerin yasal hak ve güvencelerini düzenleyen 5510 sayılı kanunda 2008 yılında değişiklik yapmıştır. Ancak bu değişiklik, emeklilerin mevcut durumlarını düzeltip iyileştireceğine, zaman içinde emeklilerin sorunlarının daha da büyümesine hatta yeni sorunlu alanlar ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu değişiklik ile emeklilik yaşı yükseltilmiş, emekli aylığına hak kazanma koşulları ağırlaştırılmıştır. Bu sebeple milyonlarca vatandaşımız emeklilikte yaşa takılmış ve yasaca öngörülen yeterli primi ödemesine rağmen yaşının dolmasını beklemektedir. Farklı sosyal güvenlik sistemleri tek bir kuruma toplanmış ancak benzer çalışma gün ve prim ödemesine sahip olan emekliler arasında büyük eşitsizlikler ve maaşlar arasında büyük bir uçurum ortaya çıkmıştır. Kademeli bir sistem içinde emeklilerin maaşları adeta erimiş, emekli aylıklarına getirilen aylık bağlama oranlarındaki düşüş nedeniyle asgari ücretin ve açlık sınırının altında emekli aylıkları ortaya çıkmıştır. Tüm çalışma dönemini asgari ücret olarak geçiren dolayısıyla emeklilik primi en düşükten yatırılan bir çalışan, emekli olduğunda neredeyse asgari ücretin üçte biri oranında emekli aylığı alacak hale getirilmiştir.

2008 yılında yapılan değişikliklerin bu olumsuz sonuçları, yıllar içinde emekliler tarafından büyük oranda hissedilmiştir. Öte yandan emeklilerin haklarıyla ilgili bundan sonra da iyileştirmeler yapılmazsa, ekonomideki olumsuzlukların da artmasıyla emeklilerin yaşam koşulları çok daha zorlaşacaktır.

Emeklilerin içinde bulunduğu olumsuz durum bu gün itibarıyla rakamlara şöyle yansımıştır. TÜİK tarafından Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nca verilen görev doğrultusunda, bir aylık yaşam maliyeti Kasım 2017 ayı itibarıyla 1.893,90-tl. olarak hesaplamıştır. En düşük SSK emeklisinin 1509-tl., bağımsız çalışanın 1351-tl., tarım emeklisinin ise 1064-tl., aldığı ülkemizde, ortalama bir emekli aylığı, devletin resmi kurumu olan TÜİK’in yaşam maliyetine ilişkin çıkardığı rakamın, 1604-tl. olan asgari ücretin ve Mart 2018 itibarıyla 1662-tl. olan açlık sınırının çok altındadır.

28/11

Emeklilerin %80'i, maalesef asgari ücretin altında aylık almaktadır. Yapılan araştırmalara göre, 15 yıl önce ortalama emekli aylığı, asgari ücretin % 35 oranında üzerindeyken, bugün ortalama emekli aylığı asgari ücretin % 6 oranında altında kalmıştır.

2000 yılından önceki çalışma günü sayısının aylık bağlama oranı %70 iken, 2000 yılı sonrası bu oran %55'e kadar inmiştir. 2008 yılındaki değişiklik ile aylık bağlama oranı emeklilik türüne göre %35 ve %40'a indirilmiştir. Bu da emekli maaşlarının 600-700-tl'lere düşmesine neden olmuştur. Aylık bağlama oranı düşürülürken, yaşamlarını ülke ekonomisine katkı ile geçiren emekliler milli gelir artışında pay almamış, hatta bu oranda önemli bir gerileme yaşanmıştır. Milli gelirdeki 15 yıllık artış %126 olarak gerçekleşirken, emekli aylığının milli gelire oranı %34 oranında gerilemiştir. Bugün, ilerlemiş yaşlarında birçok sağlık sorunu yaşayan emeklilerimizin maaşından muayene ücreti ve ilaç katkı payı adı altında kesintiler yapılmaktadır. Bu kesintiler de, zaten büyük sıkıntı içinde olan emeklinin yaşamını olumsuz etkilemektedir. Öte yandan emeklilerin büyük çoğunluğu aldıkları maaşla kendileri ile birlikte işsiz olan çocuklarının ve hatta torunlarının da geçimlerini sağlamaya çalışmaktadırlar. Yani bir emekli maaşı ile çoğu zaman iki aile geçinmeye çalışmaktadır. Yine emeklilerin önemli bir bölümü kira da oturmaktadır.

Yapılan araştırmalar, gelir dağılımının bozulmasından, enflasyon ve döviz kurlarının artışından en fazla etkilenen kesimlerin başında yine emeklilerin geldiğini göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre, Mart sonu itibarıyla yıllık enflasyon yüzde 10.23, aylık enflasyon ise yüzde 0.99 olarak açıklanmıştır. Emekli aylıklarındaki %10 oranındaki gizli yoksullaşma, alım gücünü daha da düşürmüştür. Yine yapılan araştırmalar, emekliler arasındaki borçlanma oranının arttığını ve emeklilerin %80'inin borç batağına saplandığını göstermektedir. Enflasyon karşısında ödeme güçleri düşen emekliler, bugün borçlarını ödeyemez hale gelerek, haciz işlemlerine maruz kalmaktadırlar.

Tüm bu olumsuz tablo içinde geçinemeyen, açlık sınırının altında bir gelirle yaşamaya çalışan emeklilerin çoğu ek iş yapmakta ve bu şekilde asgari ihtiyaçlarını giderip, geçinmeye çalışmaktadırlar. 8 milyon yaşlılık aylığı alan emeklinin %48'i çalışmaktadır. 2017 yılı itibarıyla yeniden çalışma hayatına giren emekli sayısı 4 milyonu aşmıştır. Yani her iki emekliden biri çalışmaktadır.

AKP İktidarı tarafından emekliler, yıllardır sadece seçim dönemlerinde hatırlanmıştır. O dönemlerde verilen söz ve vaatler tutulmamış, emeklilerin her geçen gün daha da zorlaşan durumları görmezden gelinmiştir. Bugün toplumun önemli bir kesimini oluşturan emeklilerin maaşları ile, temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri ve günlük yaşamlarını sürdürebilmeleri mümkün değildir. Emeklilerin sorunları çözülmediği ve maaşlarında iyileştirme yapılmadığı takdirde durum sosyal bir yara haline alacaktır.

Anayasa'nın 2. maddesi ile düzenlenen sosyal devlet ilkesi gereği, emeklilerimizin içinde bulunduğu bu olumsuz duruma uygun çözüm önerileri üretilmelidir. Sosyal devlet, fertlerin sosyal durumlarıyla ilgilenen, kişiyi ekonomik hayatta yalnız bırakmayan, onlara asgari bir hayat düzeyi sağlamayı, herkes için insanlık onuruna yaraşır bir hayat seviyesi sağlamayı ödev sayan devlettir. Sosyal

28711

Devlette, gelir düzeyleri toplum içerisinde dengelenmeye çalışılır ve toplumun kesimleri arasında uçurumlar olmaması için gerekli önlemler alınır. Büyük çoğunluğu asgari ücretin altında maaş alan milyonlarca emeklinin sosyal devlet ilkesi gereği, en az asgari ücret düzeyinde emekli maaşı almasını sağlamak, yaşam düzeylerini iyileştirmek, sağlık hizmetlerine parasız erişmelerini sağlamak, genel bütçe içinde aldıkları payı yükseltmek iktidarın en temel görevlerinden birisidir.

Emeklilerin aldıkları maaşları, ev kirası, elektrik, su, doğal gaz faturalarına dahi yetmemektedir. Teklif edilen değişiklik ile emekli vatandaşlarımızın temel ihtiyaçlarını gidermede onlara önemli bir destek sağlanacaktır. Çünkü emekli vatandaşlarımız, yüksek doğal gaz, elektrik ve su faturaları altında ezilmektedirler. Emekliler, ulaşım ücretleri nedeniyle evlerinden bile çıkmaktan imtina etmektedirler. Ulaşım, elektrik, su ve doğal gaz faturalarında indirimli tarife olarak adlandırılabilir bu düzenleme ile aylık sınırının altında maaşlarla geçimlerini sağlamaya çalışan emeklilerimize önemli bir destek sağlanması gerekmektedir.

Bu çerçevede;

- 1)1604 tl olan net asgari ücretin altında maaşı alan emekli sayısı kaçtır?
- 2)Kaç emeklinin maaşından icra nedeniyle kesinti yapılmaktadır?
- 3)Prim gün sayısı dolduğu halde yaş nedeniyle emekli olamayan yani emeklilikte yaşa takılan kaç kişi bulunmaktadır?